

Art

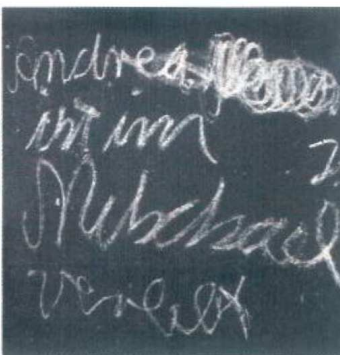
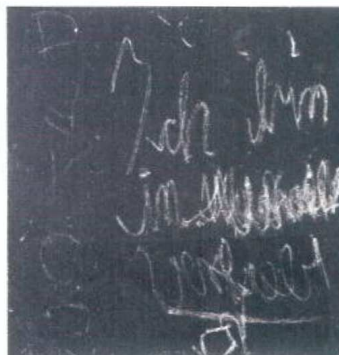
Explicar-se amb lletres i signes

La Fundació Suñol busca signes i escriptures en el fons de la col·lecció. En **Jordi Nopca** en parla amb el comissari, Sergi Aguilar.

"Sempre intento que les exposicions que comissario per a la Fundació Suñol tinguin un sentit pedagògic". Sergi Aguilar ens explica les seves motivacions i impressions sobre *Signes i escriptures* de camí cap a Almeria. Respon amb les mans aferrades al volant del seu cotxe, i reconeix que és la primera vegada que algú l'entrevista en aquestes circumstàncies. "Parlo d'art mentre creuo València. Tot plegat és una mica surrealista", reconeix, però la peculiaritat de la situació no l'impedeix raonar amb l'expertesa habitual: "El signe i l'escriptura han estat una tendència en l'art occidental del segle XX. L'any 1909, Picasso va fer un collage on utilitzava diaris. Va ser una obra molt polèmica –es va arribar a considerar un sacrilegi–, però el procediment va ser força utilitzat per diversos autors cubistes. Una mica més endavant, altres moviments d'avantguarda com el dadaisme o el surrealisme també donarien importància a l'escriptura".

Tristan Tzara i André Breton van contribuir amb els seus manifestos a lligar els textos programàtics amb allò que pictòricament es representava, que en nombrosos casos incloïa referències textuals o signífiques. "A finals dels quaranta –diu Aguilar–, el lletrisme treballaria la tipografia, i als seixanta el pop art també faria la seva contribució: les vinyetes de Roy Liechtenstein, plenes de diàlegs, condicionen la mirada cap a l'explicació d'allò que es veu. El dibuix és el que menys importa: és un art que fuig d'escola".

Més enllà de les avantguardes Partint d'aquesta aparició constant i diversa d'elements textuals, Aguilar ha aplegat 42 obres del fons de la Fundació Suñol datades entre el 1972 i el 2008 que mostren l'evolució del signe i l'escriptura més enllà de les avantguardes. "El segle XX ha estat molt trencador, artísticament parlant. La pintura adquireix la seva pròpia llibertat però també reutilitza el text i la lletra per explicar alguna cosa. M'interessa molt la manera en què els artistes utilitzen expressions textuals

'Peu i vernis', de Tàpies, trepitjant 'Classificats (rosa)', d'Ignasi Aballí, 'Mille novecento settantotto', d'Alighiero Boetti i el diptic mental de Dario Villalba.

per contradir, donar suport o anar més enllà de la pròpia peça", ens diu Aguilar poc abans de ficar-se en un túnel i perdre la cobertura.

Quan recuperem el contacte telefònic, Aguilar ens resumeix el trajecte que ha volgut plantejar: "*Signes i escriptures* va des del gest més elemental de Robert Llimós, que a *Espai ple* (1971) va sumant osques i més osques negres damunt una lona,

fins al diptic de 1975 de Dario Villalba, *Ich Bin... i Andrea...*, on registra damunt una tela amb una emulsió fotogràfica –de les primeres que es van fer a Espanya– les declaracions d'amor de dos malalts mentals internats en un mateix centre alemany". Les dues obres que esmenta Aguilar destaquen per les grans dimensions i la diferència de l'ús dels signes: a la primera hi trobem una

expressió passional i quasi seriada; a la segona, una narració evident (impactant, fosca i de lletra tremolosa, com les signatures de Tàpies).

"En el conjunt d'obres que podem veure hi ha una esforç més o menys críptic de comunicació. La primera secció, *Signes*, és la que demana un esforç més gran per part del visitant". Confirmen aquesta hipòtesi d'Aguilar les superfícies enigmàtiques que, una rere l'altra, anem contemplant: l'absència de text dels dos quadres de franges grogues que pinta Jordi Teixidor, el neguit nocturn de *Dansa* (1977), de Robert Llimós, o la sèrie de pintades un punt rupestres que José Luis Alexanco va fer l'any 1981.

A la segona secció, *Cap a una referència a la paraula i al text*, hi trobem nou obres en què la referència escrita –fins ara només signe– esdevé lletra, signatura o fins i tot alfabet propi, com en el cas de l'univers explorat per Evru a *Heroïno* (1975), en què una allau de signes envolta un

"L'expressió textual contradiu, dona suport o va més enllà de la peça"

braç obert, capacitat per expressar-los però alhora deixar-los en un enigma impossible de resoldre per vies conegudes. D'aquesta secció a Aguilar li agrada molt "*L'oval de feltre* (1976) de Tàpies. Al mig d'una moqueta bruta i feta servir hi ha una signatura, un gest. Signar el procés de la matèria viscuda és donar-ne constància".

A *Lletres, collages i tipografies* el joc es fa una mica més explícit gràcies a exemples com el tres en ratlla d'Alighiero Boetti, *Mille novecento settantotto* (1978), les dianes Gamo pintades de blanc per Federico Guzmán o el ferro, mirall i llum que Jordi Tolosa dedica a l'epíleg d'una nit d'estranya joia. "Al tram final de l'exposició hi ha molta riquesa de materials i les paraules són cada vegada més clares", ens diu Aguilar. La narrativa manifesta de *Textos explícits* viatja de la lectura política del Franco jugador de golf de Rabascall, la mirada sentimental de *Parole, parole* (1991) de Carlos Pazos i l'experiment textual d'Ignasi Aballí a *Classificats (rosa)*.

'*Signes i escriptures*'. Fundació Suñol. Fins al 25 de setembre. 5 €